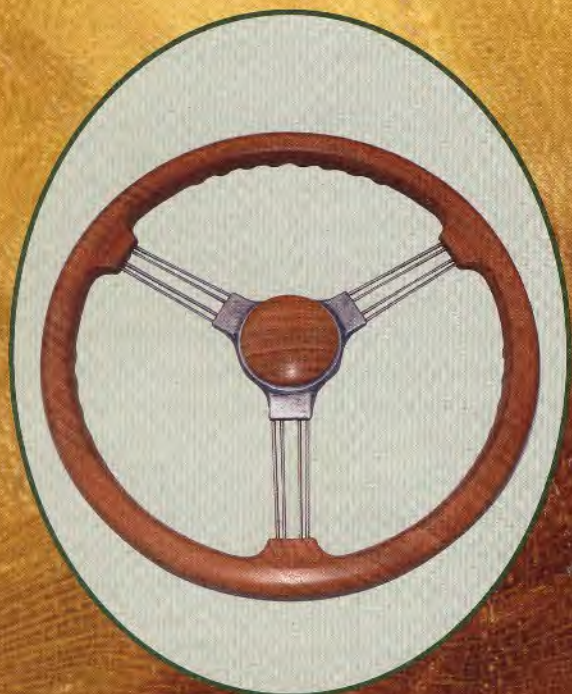

AktieRadius

RADIUS NEDERLANDSE
VERENIGING VAN
HOUTDRAAIERS

Kwartaaluitgave van RADIUS Nederlandse Vereniging van Houtdraaiers

BESTUUR

Voorzitter: Vacant

Secretaris: Aat Meijboom,

L. de Raatlaan 15, 3209 AR Hekelingen

e-mail: aatmeijboom@tiscali.nl

tel. 0181 639 728

Penningmeester: Bert (A.) Rosbach,

Meidoornsingel 67, 3053 BK Rotterdam,

tel. 010 418 47 86, e-mail: a.rosbach@chello.nl

Postbank 74 19 49 tnv RADIUS.

Ledenadministratie: Ruud (R.) van Oorschot,

J. Vermeerhof 7, 1394 GG Nederhorst den Berg,

tel. 0294 253 421, e-mail: ruud.vanoorschot@hetnet.nl

Lid: Jan (J.Q.) van der Ploeg, Jasper (J) van de Visch.

REDACTIECOMMISSIE

René (R.M.) Wetzels.

Secretariaat: R.M. Wetzels, Scheerdersstraat 18, 5441 XV

Oeffelt, tel. 0485 36 11 38, e-mail: aktieradius@hetnet.nl

ADVERTENTIES

Wim (W.) te Winkel, Mispel 4, 7621 WB Borne,

tel. 074 266 21 82, e-mail: te.winkel@home.nl

AFDELINGSCONTACTPERSONEN

Amsterdam	Rik Mars	tel. 020 490 48 87
Arnhem/ Nijmegen	Jaap Boks	tel. 0481 372 495
Den Haag	Lex Polderman	tel. 070 323 27 07
Dommeldraaiers	Willem v/d Heuvel	tel. 0413 265 145
Flevohoutdraaiers	T. van der Kolk	tel. 0341 418 128
Haarlem	Joop Wiczter	tel. 023 524 57 72
Haarlemmermeer	Klaas Dikstaal	tel. 020 659 29 77
Limburg	Ger Vervoort	tel. 077 354 99 99
Lochem	Hans Langkamp	tel. 0547 351 881
Noord	Aric Hilt	tel. 0515 852 793
Noord-Holland N.	Aad Sneeboer	tel. 0229 270 982
Rotterdam	Bert Rosbach	tel. 010 418 4786
Utrecht	Jasper v.d. Visch	tel. 034 621 23 68
Veluwe	Bob Kemcrink	tel. 038 454 05 40
De Waarden	G. de Jong	tel. 0182 382 973
Zeeland	Ko Marinissen	tel. 0113 695 970

KOPIJ

AktieRadius verschijnt viermaal per jaar; medio maart, juni, september en december. De redactie verzocht u uw bijdragen zes weken vóór deze verschijningsdata liefst op CD of per e-mail aan te leveren. Foto's en tekeningen graag voorzien van uw naam zodat wij deze kunnen terugsturen.

Uiterste inleverdatum AktieRadius 64:

1 november 2009

Deze stukken vertolken de mening van de inzender en behoeven niet de mening van het bestuur en/of de redactie te vertolken. Zij worden dan ook geplaatst buiten verantwoordelijkheid van RADIUS en de redactie.

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden kopij in welke vorm dan ook inhoudelijk te beoordelen, zonder opgaaf van redenen te weigeren of in te korten.

Gehele of gedeeltelijke overname van artikelen is slechts toegestaan met schriftelijke toestemming van het bestuur.

Website RADIUS: www.houtdraaien.com

Het werken met voor het houtdraaien gebruikelijke gereedschappen, machines en uitgangsmateriaal kan gevaarlijk zijn.

Lees vóór het gebruik de bijbehorende voorschriften en volg de daarin gegeven aanwijzingen zorgvuldig op. Noch de vereniging RADIUS, noch de redactie van AktieRadius, noch de auteurs van de in dit nummer opgenomen artikelen en advertenties kunnen enige aansprakelijkheid aanvaarden voor onvolkomenheden of andere fouten.

Van de bestuurstafel

De derde uitgave van AktieRadius van dit jaar ligt weer op tafel. In het vorige nummer heeft het bestuur een oproep bij gesloten om één of meerdere redacteurs voor ons verenigingsblad te krijgen. Hoewel de reacties minimaal waren is er toch een interessant voorstel gekomen van de hand van Jan van der Meer en Hans Scholte. Dit voorstel is in zoverre van belang dat dit extra aandacht van de leden vraagt. In samenspraak met de inzenders is besloten dit uitgebreid te presenteren tijdens de bijeenkomst van acp's en het bestuur in het komende najaar. Om alle leden te bereiken is in deze uitgave hetzelfde voorstel geplaatst met de uitdrukkelijke vraag hierop te reageren. Tevens hebben twee leden afzonderlijk aangeboden om te trachten de taak van de

huidige redactie te verlichten. We hebben niet alleen een nieuwe redactie nodig maar ook een liefst continue stroom van kopij. Wij weten dat het niet iedereen gegeven is om een stukje te schrijven maar hiervoor is altijd hulp beschikbaar! Schroom niet en stuur een idee of stukje in naar de redactie.

Voor de komende DemoDag in De Meern is de afdeling De Waarden druk bezig met de organisatie, een uitnodiging hiervoor is ingesloten.

Dit stukje is geschreven op 9 augustus om op tijd te zijn bij de samenstellers. Het is daarom heel goed mogelijk dat de huidige situatie reeds veranderd is.

De secretaris

Van de redactie

Terwijl ik dit schrijf realiseer ik me dat velen van u met vakantie zijn. Gelukkig zijn er ook leden die ondanks de vakantietijd een bijdrage voor AktieRadius 63 gestuurd hebben. Want zonder uw bijdrage is het onmogelijk om AktieRadius zinvol te vullen. Dank aan deze schrijvers!

Het najaar komt er aan, een goede tijd voor het beoefenen van onze hobby. Ook een tijd om inspiratie op te doen op Open Deur Dagen, tentoonstellingen en onze eigen DemoDag. Elders in dit blad leest u meer daarover. Ook een bijzondere In Beeld in deze AktieRadius, enfin leest en oordeelt u zelf. Ik wens u veel leesplezier en inspiratie met deze AktieRadius.

René Wetzels

Cursus Snijdend Houtdraaien door Christiaan Jörg

In kleine groepjes (max. 3 personen) leer je op een grote bank (Wema, Jet) met zelfvertrouwen en plezier je hobby uit te oefenen.

Basiscursus I en II (8 x 4 uur) € 380

Voor mensen die willen beginnen (I) en draaiers die het juiste spoor nog niet gevonden hebben (II).

Vervolgcurcus (4 x 4 uur) € 190

Tussen de centers en voor de kop. Het uitbouwen van de reeds geleerde kennis en kunde.

Inschrijfformulier en informatie
Christiaan Jörg W. Heukelslaan 6
3581 SP Utrecht
Tel. 030 - 2513 684
info@christiaanjorg.nl

www.christiaanjorg.nl

Hout en de waarde van hout

Als men graag werkt met hout uit de regio is het mogelijk hele bomen, grote stukken of zware armen te bemachtigen. Het grote voordeel is dan de prijs en het feit dat je gelijk al kunt bepalen wat je er van wilt gaan maken en hoe je het hout het beste kunt voorbewerken. Nadeel is dat je moet kunnen zagen en transporteren en dat het heel veel tijd (arbeid) kost. In verband met kopscheuren probeer ik mijn hout altijd zo l ng mogelijk te houden. Het moet echter wel te verwerken en te vervoeren zijn. Een gouden regen of taxus van   20 cm. en een lengte van 1.80 m. is met 2 personen nog wel op een aanhangertje te leggen. Een kers of noot van   35 cm zal men bij die lengte al gauw in tweeën moeten zagen. Niet doormidden maar bijv. in een kort dik stuk van 80 cm. en een langer, dunner stuk van 1 m. (beide stuk-

ken zijn dan ongeveer even zwaar), maar dan heb je ook een schalenstuk en een stuk voor kommen en langswerk. Bij grotere stukken (zie foto) zal men creatief te werk moeten gaan. Een belegen (bestorven) stam kan men door korten en ter plekke schulpen (schulpen is in de lengte opzagen), zodat de stukken hanteerbaar worden. Maar als de stam vers is, is hij heel erg zwaar en afkorten in kleinere stukken zal zoveel scheuren geven dat het meeste hout verloren zal gaan. Laten transporteren naar een zagerij is dan ook de beste optie, ofschoon dit wel met grote kosten gepaard kan gaan. Als de stam mooi is en van goede kwaliteit is dit natuurlijk geen bezwaar en is men eigenlijk zelfs moreel verplicht dit waardevolle materiaal met zorg te behandelen.

Richtprijs in m³ gekoppeld aan de situatie.

Gratis	-	50 �:	restproduct van hoveniers, bomenrooiers en de plantsoenendienst
80	-	120 �:	in de natuur, b.v. het bos (hardhoutprijzen)
150	-	250 �:	stam rondhout bij zagerij of verzamelpunten
250	-	500 �:	als boven, maar economisch interessante soorten en gezaagd in platen
500	-	2000 �:	afhankelijk van soort, kwaliteit, diameter en ouderdom na het zagen in platen
2000	-	5000 �:	bekantrechte delen, kunstmatig gedroogd en soorten met economische waarde door vraag en aanbod
5000	-	en meer:	bijzondere soorten zoals Ebbenhout en Coromandel

vriend Wim van As zei altijd “het maakt niet uit wat hout kost, maar wat je er van maakt”. Om te voorkomen dat ik te duur hout koop kijk ik altijd wat er in zit. Als in een plaat hout precies drie prachtige schalen zitten dan heb je een andere situatie dan als er een gebrek en een kopscheur inzitten waardoor je maar één schaal en een boel klein spul kunt maken.

Tip: kopschout kort na het

Uiteraard zijn grote prijsafwijkingen naar boven en beneden mogelijk. Naar beneden is snel toehappen, als de prijs te hoog is besef dan dat het niet het laatste stukje hout is. Mijn

zagen 1 à 2x insmeren met verdunde witte houtlijm. Zaag eerst kopscheuren er af, want zij trekken verder, drogen en scheuren dus sneller door vergroot oppervlak en omdat een

want tussen een paar grote scheuren zitten nog altijd wel mooie droge stukken gaaf hout om klein werk te maken. Met meerdere mensen samen hout kopen verdeelt het risico, de hoeveelheid als die te groot is en het is veel gezelliger om samen te werken en te transporteren.

Onderschat het werken met een kettingzaag niet,

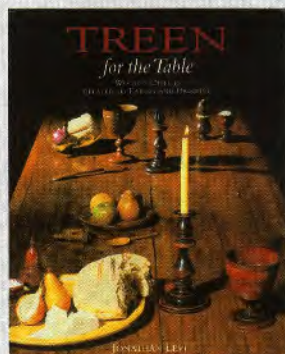
scheur geen spanning op kan nemen. Voorkom veel kleine scheuren (door bijvoorbeeld inlijmen na zagen en het vermijden van wind en zonlicht). Een enkele kopscheur is minder erg,

zorg dat je goed opgeleid bent en probeer het wiel niet door schade en schande zelf uit te vinden.

Christiaan Jörg

Treen for the Table

Het artikel Mauchline ware van Jan Hovens in *AktieRadius* 62 met veel aandacht en grote interesses gelezen. In Engeland zijn nog heel veel antieke, houten gedraaide gebruiksvoorwerpen te vinden in musea en in particulier bezit. Graag breng ik het boek *Treen for the Table* onder uw aandacht, een prachtig boek. Met zoals de titel al vermeld gebruiksvoorwerpen die op de tafel werden gebruikt. Het boek is geschreven door Jonathan Levi in samenwerking met Robert Young. Beide heren hebben stukken uit musea en particulier bezit bijeen gebracht en gebundeld in een prachtig boek, voorwerpen van het jaar 1600 tot en met 1800. Het boek omvat drinkbekers (whisky) zowel op voet en zonder voet, Scottish drink vessels, peper- en zoutstrooiers, zout- en voorraadpotten, vijzels, lepels, borden, schalen, notenkrakers, eierdoppen, kannen, appelboren. Kortom alle voorwerpen voor op en rond de tafel. Een prachtig boek. ISBN 1 85149284 4. Uitgegeven bij Antique Collectors Club, 5 Church Street, Woodbridge, Suffolk IPD12 1DS, UK, tel; +01394 385501, fax; +01394384434. Het boek is niet goedkoop maar meer dan de moeite waard.

Klaas van Riel.

Een reactie op de vragen van Muck Douma over slijpen

In deze reactie zijn aanwijzingen verwerkt die ik van Alfred Baumann kreeg tijdens een houtdraaicursus in de Eiffel, omstreeks '92 en mijn eigen ervaringen sindsdien. Ongeveer de helft van die ervaringen betreft nat slijpen. Medecursisten stelden ongeveer dezelfde vragen als Muck deed. Het antwoord was dat slijpen zowel met een natte als een droge steen, zowel met als tegen de draairichting in, mogelijk is en dat de keus in hoge mate een persoonlijke is. Daarbij kwamen de opmerkingen dat met een droge steen tegen de richting in slijpen het meest gebruikelijk is, gebruik van de steen in de andere richting meestal ombouwen van de beschermkap vraagt en tegen de richting slijpend de vonkstraal een betere indicatie geeft hoe ver het slijpen is gevorderd. Volgens Baumann geeft slijpen in beide gevallen een braam. Hij stelde dat de grootte van de braam vooral afhankelijk is van de eigenschappen van de slijpschijf en daarbij ook van de druk waarmee de beitel op de steen ligt en dat dit laatste ook geldt bij nat slijpen. In dit laatste geval speelt in de keus van de richting ook mee hoe de beitelsteun aan de slijpmachine vast zit. Het voelt niet lekker als tijdens het slijpen tegen de draairichting in, het water langs je beitel en je hand je mouw in stroomt. Terug naar de braam: Baumann stelde dat het wetten van het scherp vooral voorzichtig moet gebeuren, zodanig dat de vouw niet afbreekt en dat strookt met de discussies die ik met Joost Kramer had tijdens het maken van het basisboek houtdraaien. Een afbrekende braam laat een vlakje haaks op het scherp achter. Kramer stelde ook dat het slijpen in feite klaar is zodra zich een braam begint te vormen.

Als aanvulling enkele eigen ervaringen die niet direct op Muck's vragen betrekking hebben. Mijn eerste natte slijpsteen was eigenlijk een combinatie nat/droog van een bouwmarkt. Het goede was dat de droge steen veel groter was dan mijn oude, maar de beitelsteun was eigenlijk te klein en te slecht instelbaar. Omdat Baumann me had geleerd bij het slijpen van gutsen een vinger op de steun te leggen en pas daarop de guts (dat geeft een grotere beweeglijkheid zodat vooral lange slijpvormen gemakkelijker te maken zijn) was dit geen groot punt. Vervelender was dat de natte kant geen enkele beitelsteun had. Ik heb verschillende opstellingen met steunen naast de machine uitgetest, maar het lukte me niet er één goed aan de machine te fixeren. Tijdens die pogingen heb ik ervaren dat het met een slechte steun en tegen de draairichting slijpend, eenvoudig is met een guts een hapje uit de steen te nemen. Met een straatklinker (truc van Baumann) was dat weg te halen, met een droge steen is bij een dergelijk foutje een stuk van je beitel weg. Sinds een jaar of zes heb ik een slijpmachine van Tormek. Daarop slijp ik bijna al mijn gutsen met de draairichting mee. Ze laten zich goed vastzetten in een beitelhouder en dit geeft me beter zicht op wat ik doe dan de andere stand. Op één guts na dus, die is te breed voor de houder. Deze moet dus net als mijn vlakke beitels op een vlakke steun worden afgesteund. Deze slijp ik tegen de draairichting in omdat de wrijvingskracht van de draaiende steen ze anders van de tafel tilt wat het moeilijk maakt de vouw vlak te houden.

Gerard Gaasbeek.

Kerstballen draaien

De opdracht voor de bijeenkomst van 13 december 2008 van de afdeling Veluwe van RADIUS luidde: maak een bij Kerstmis passend product, bijv. een kandelaar, een klok of een kerstbal. Gefascineerd door de prachtige – holle – kerstballen met fraaie openingen als decoratie die ons medelid Huib van Maaren in december 2006 toonde, besloot ik dat moeilijke onderwerp maar eens ter hand te nemen. Mijn aanpak daarvoor – voor een goed deel ontleend aan voorbeelden van Huib van Maaren en Wim Derksen – beschrijf ik stapsgewijs hieronder, 'ter leering ende vermaeck'. Vooraf een verontschuldiging: als beginner in het 'vak' heb ik me natuurlijk door de eerste mislukkingen heen moeten werken. De bijgevoegde plaatjes zijn daarom van verschillende pogingen en houtsoorten. Maar het principe zal toch duidelijk zijn.

Uitgangsmateriaal is een viertal gelijke langwerpige blokjes, waarvan de afmetingen afhangen van de gewenste grootte van de te maken kerstbal. Ik koos voor blokjes ter lengte van 120 mm met als doorsnede een exact vierkant met een ribbe van 27 mm (foto 1). Laatstgenoemde maat is een standaard maat in de bouw en dus gemakkelijk te krijgen, zij het helaas gewoonlijk van niet al te spannende

houtsoorten. Beschikt men over een goede cirkelzaag, dan is men geheel vrij in de keuze van de houtsoort. Voor bewerking op de draai-bank maakte ik de hulpmiddelen als weergegeven in de foto's 2 en 3. De afmetingen van de daarin getoonde openingen zijn precies aangepast aan de maten van genoemde blokjes, dus respectievelijk 54 x 54 mm (foto 2) en 54 x 120 mm (foto 3).

HET PROCEDÉ:

1. Zoek uit in welke positie de kleuren en structuren van de vier blokjes in het eindproduct het best bij elkaar passen.

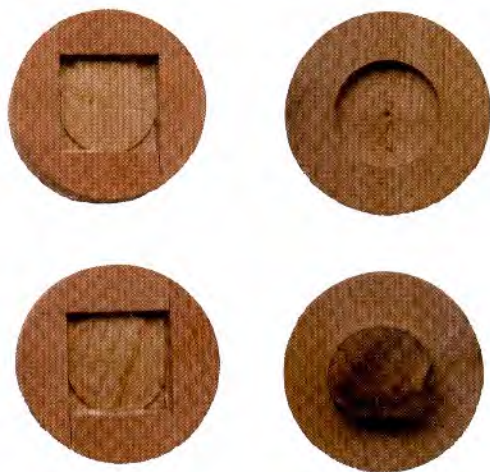

Foto 2 Hulpmiddel A, voor- en achterzijde

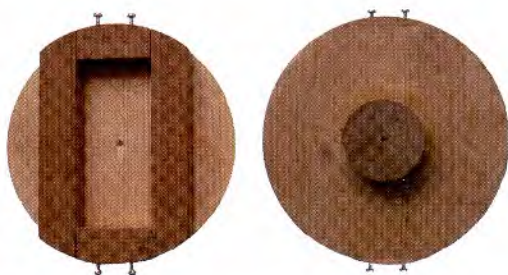

Foto 3 Hulpmiddel B, voor- en achterzijde

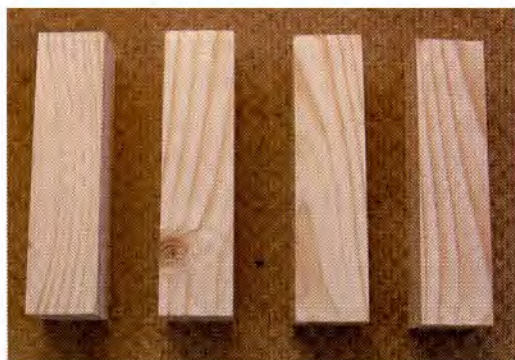

Foto 1

2. Nummer vervolgens de kopse en de vlakke kanten van de 4 delen met respectievelijk 1, 2, 3, en 4 (foto 4). Zet ook op de vlakke kanten strepen in het midden en ter weerszijde van het midden op een afstand van de breedte van een blokje (foto 5). Daardoor ontstaat een vierkant waarbinnen de kerstbal moet vallen.

Foto 4

Foto 5

Foto 6

3. Verwissel nu de blokjes van plaats als aangegeven in foto 6 en breng dezelfde strepen aan als genoemd in punt 2.
4. Zet in deze positie de vier blokjes, gebruik makend van hulpmiddel A, in de klauwplaat van de draaibank (foto 7).

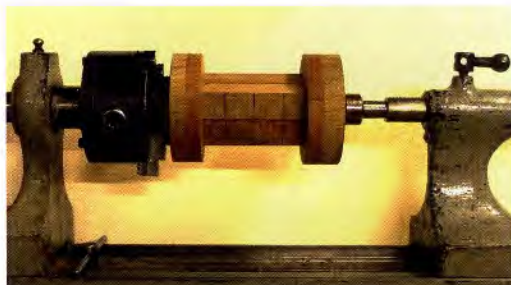

Foto 7

5. Nu kan de vorm van de (vier) openingen die je later in de kerstbal als versiering wilt aanbrengen worden gedraaid (foto 8). Let er daarbij vooral op dat je niet te dicht in de buurt komt van de strepen die de diameter van de bal aangeven!

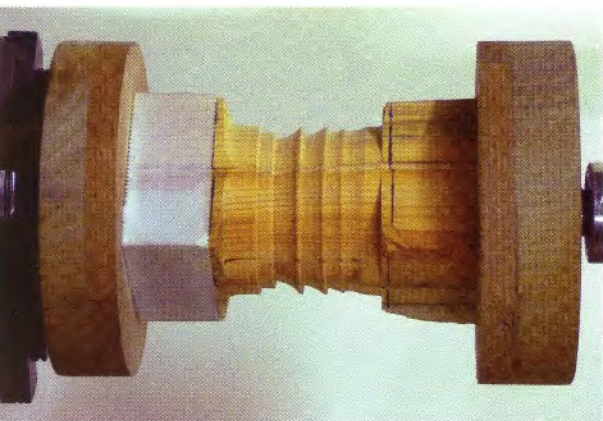

Foto 8

6. Verwissel de beide delen van het paar (1+2) – zonder te draaien – van plaats en lijm die aan elkaar. De vorm van de openingen is nu al goed te zien (foto 9).

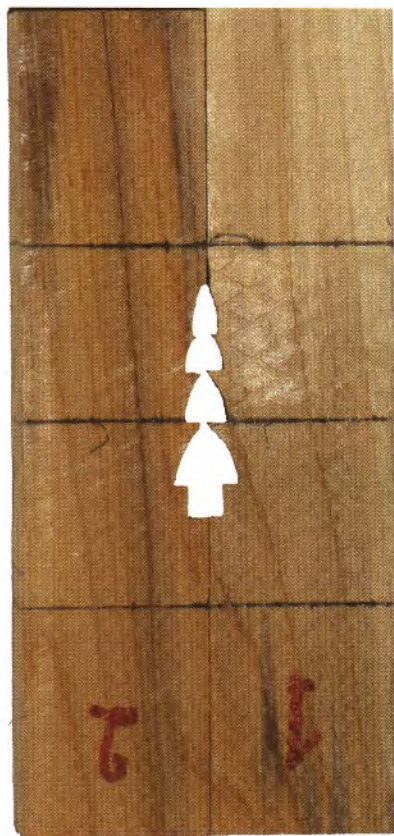

Foto 9

Foto 10

7. Plaats het verlijmde paar (1+2) met behulp van hulpmiddel B in de klauwplaat van de draaibank en hol het binnendeel van de (halve) bol uit (foto 10). Zorg er vooral voor dat je binnen de beide buitenste lijnen blijft! Doe daarna hetzelfde voor het andere paar (3+4).

8. Na het aan elkaar lijmen van beide uitgeholde delen en bevestiging op de draaibank met hulpmiddel A kan nu de buitenkant van de kerstbal worden gedraaid en verder afgewerkt (foto 11).

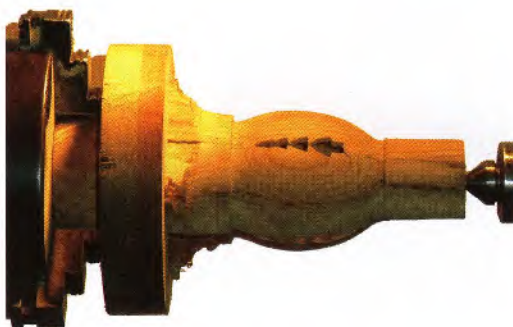

Foto 11

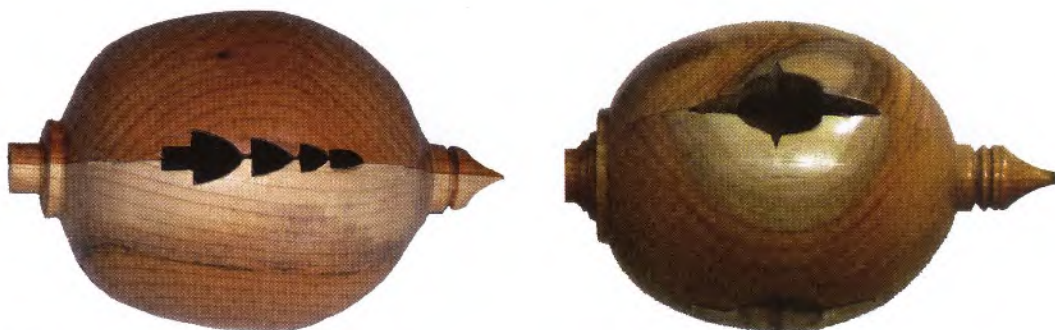

Foto 12

Mijn eerste twee, min of meer gelukke, producten zijn weergegeven in foto 12. Foto's 13 en 14 tonen fraaiere exemplaren van respectievelijk Huib van Maaren en Wim Derksen.

Aan deze uiteenzetting voeg ik nog enkele opmerkingen toe:

Opmerking 1: Mocht er – door geringe onzuiverheden in de maten van de vier delen – enige speling in de bevestiging voelbaar zijn, dan is het nuttig de delen met plakband te verbinden (foto 8).

Foto 13

Foto 14

Opmerking 2 (zie 5): Hulp-middel A is in mijn uitvoering wat groot uitgevallen, waardoor ik de leunspaan niet dicht genoeg bij het te draaien object kon krijgen. Daarom maakte ik een kleinere leunspaan (foto 15).

Opmerking 3 (zie 8): Bij het afdraaien van de buitenkant van de kerstbal en de afwerking ervan kan natuurlijk de wijze van opspannen gekozen worden als in foto 8. Ik gaf er de voorkeur aan mijzelf meer ruimte te verschaffen en ver-ving het rechter deel van hulpmiddel A door het center (foto 11).

Han Julius

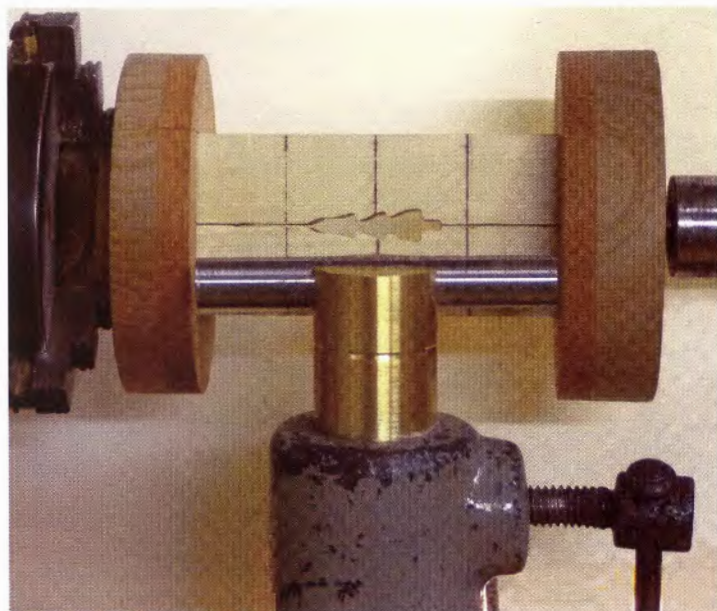

Foto 15

TORMEK
Sharpening Innovation

Nieuwe supergrind slijpstenen!

Blackstone silicon SB-250

Voor het slijpen van HSS,
Korrel 220.

www.tormek.nl

Japanse watersteen SJ-250

Deze steen beschikt over een extra fijne
korrel voor handgereedschap dat
minimaal geslepen moet worden. Ideaal
voor snijgereedschap. Korrel 4000.

www.tormek.nl

Tormek DVD

Voor €5 kunt u de Tormek
introductie DVD bestellen
waarop de werkwijze per
slijphulpstuk duidelijk wordt
uitgelegd.

Hegner Nederland Ferniweg 16, 3208 KT, Spijkenisse.

Tel: 0181-647535 www.hegner.nl

Fax: 0181-647311 rob@hegner.nl

AFH Fijnhout

DE hardhout specialist voor bedrijf en particulier

- 80 soorten op voorraad
- Teak (o.a. dekdeeltjes)
- Plaatmat. (o.a. Bruynzeel hh)
- Bladen (aanrecht/tafel)
- Fineer
- Eigen zagerij

Amsterdamsche Fijnhouthandel

Minervahavenweg 14 Westpoort 3098 Tel. 020 -682 80 79 Fax 020-684 31 54

e-mail: afh@fijnhout.nl homepage: www.fijnhout.nl

AFDELINGSNIEUWS

Afdelingsbijeenkomsten zijn in principe ook voor leden uit andere afdelingen te bezoeken. Wel graag van te voren afstemmen met de afdelingscontactpersoon.

Afdeling Amsterdam

Informatie bij de afdelingscontactpersoon Rik Mars: 020 4904 887 of Rik.Mars@waternet.nl

Voor de agenda, verslagen en opdrachten, zie ook: www.rikmars.eu

Afdeling Arnhem-Nijmegen

Onderstaande bijeenkomsten worden in 2009 gehouden op een zaterdag van 9.30 uur tot 12.30 uur in het clublokaal 'The Meeting' St. Maartenstraat te Elst (Gld).

Bijeenkomsten:

17 oktober Willem v.d.Heuvel: pennen draaien

21 november Gerard Gaasbeek: kops uitdraaien

Afdeling Den Haag

Info afdelingscontactpersoon (blz.2)

Afdeling Flevohoutdraaiers

Bijeenkomsten: **26 oktober** en **7 december** 2009

Afdeling Haarlem

Info afdelingscontactpersoon (blz.2)

Afdeling Haarlemmermeer

Bijeenkomsten:

Locatie: Protestantse Kerk,
Havikstraat 5, Badhoevedorp,
tel. 020 6593133

Afdeling Limburg

Info afdelingscontactpersoon (blz. 2)

Afdeling Lochem

Bijeenkomsten: **26 oktober** en **23 november**. Het onderwerp van de eerste avond is gebruiksvoorwerpen voor thuis. Locatie: Kunstlokaal 11, Bosberg 29, Borculo.
Aanvang 19.30 uur

Afdeling Noord

Bijeenkomsten: **19 september** en **1 november** 2009

Inloop: 12.00 uur, aanvang 12.30 uur.
Locatie: Dependance Stadswerkplaats
Groningen, Antillenstraat 2.

Afdeling Noord-Holland Noord

Bijeenkomsten: **24 september**, **24 november**

De avonden zijn in het dorpshuis
"de oude school"
Dorpstraat 72, 1711 RK Hensbroek
De avonden beginnen om 19.30 uur

Afdeling Rotterdam

Info afdelingscontactpersoon (blz.2)

Afdeling Schijndel-Den Bosch
Bijeenkomsten: **17 oktober** en
28 november 2009

Locatie: Cultureel Centrum
Het Spectrum Steeg 9,
5482 WN Schijndel

Afdeling Utrecht
Werkgroep 'De Lekstroom'
Bijeenkomsten: steeds op woensdag-
middag 14.00 uur op de volgende
data:

**21 oktober, 18 november,
16 december**

Locatie: de Oude School te
Lopikerkapel

Afdeling Veluwe
Bijeenkomsten: **12 december**
Locatie: een zaal van de Sionskerk,
Asseltseweg 6, 8161 VV Epe

Afdeling De Waarden
Bijeenkomsten: de volgende zaterda-
gen van 9.30 uur tot ca. 12.00 uur:
10 oktober en 28 november 2009.
Locatie: Adrie Bezemer

*Afdeling Westelijk Noord Brabant /
Zeeland*
De Scheldedraaiers
Bijeenkomsten elke eerste zaterdag
van de maand in Het Ambachten-
centrum, Kattendijksedijk te Goes.
Aanvang 09.30 uur. Ook leden uit
andere afdelingen zijn, na overleg,
van harte welkom.

AGENDA

18 en 19 september 2009 Open deur
dagen Willy Vanhoutte in Beernem (B)

3 en 4 oktober 2009 Atelierroute
Lelystad.

Voor de 4e keer wordt dit jaar op 3 en
4 oktober 2009 in Lelystad een atelier-
route gehouden door een 50-tal
kunstenaars. Wij, eenvoudige hout-
draaiers, voelen ons geen kunstenaars,
we hebben geen atelier maar we zijn
wel toegelaten om deze keer mee te
doen. Wij willen onze houtdraaiopro-
ducten tonen aan iedereen die belang-
stelling heeft. Heb je interesse om te
komen kijken: van harte welkom.

Anton Hulst, Langezand 29,
8223 WC Lelystad.

Website: www.houtdraaifotos.nl
Ab Strijker, Langevelderslag 72,
8223 PE Lelystad.

9 en 10 oktober 2009 Open deur
dagen Schulte in Meppen

17 en 18 oktober 2009 Vormgevers in
hout in Bunnik

24 oktober 2009 Overleg Acp'ers en
bestuur in De Meern

14 november 2009 Centrale
DemoDag in De Meern, zie de
aankondiging elders in dit blad

april 2010 Regionale DemoDag
organisatie afdeling Noord

MUTATIES LEDENLIJST

Nieuwe leden 1ste kwartaal 2009

- Opdam S, Amstelkade 126-4, 1078AS, Amsterdam
- Snelders C.W.M., Zouteveenseweg 45a, 2636EG, Schipluiden

Opzeggingen 1ste kwartaal 2009

- Bouma Gzn A.A., Hemrik
- Dijk van A.W., Schijndel
- Hilt W.J., Makkum
- Dommerholt A., Vaassen
- Doesburg van H.J. Amsterdam

DemoDag 14 november in De Meern

De leden van de afdeling De Waarden zijn uitgenodigd om voor RADIUS op 14 november a.s. de DemoDag te organiseren in De Meern. We zijn een afdeling van 11 houtdraaiers in de leeftijd van 14 tot 82 jaar, omdat wij 2 jongens van 14 jaar in ons midden hebben is de gemiddelde leeftijd erg laag. Wij komen, m.u.v. de zomermaanden, om de 6 weken op de zaterdagochtend van 9 uur tot 12 uur bij elkaar. Wij hebben het voorrecht deze bijeenkomsten bij Adrie Bezemer in zijn expositieruimte te mogen houden. Hier zijn 3 draaibanken aanwezig, er wordt dan ook gedemonstreerd, maar in verband met de ruimte is 11 draaiers het maximum.

Wij zijn van plan om met drie draaibanken op de DemoDag te demonstreren, o.a. met het draaien van ballen, van tabakspotten en van diverse gebruiksvoorwerpen, Er worden twee thema's uitgesteld, nl. een tafel met tabakspotten en tafels met allerlei draaiwerk zoals hoeden, schalen, vazen etc. Ook komt er een tafel voor speciaal houtwerk, zoals auto's, vrachtauto's, popjes, ballen van veel verschillende houtsoorten en een houtmonsterkist, etc. Hierbij heeft elke draaier zijn eigen tafel.

In onze afdeling hebben wij twee draaiers die gespecialiseerd zijn in het maken van tabakspotten, namelijk Gerrit de Jong en Henk van Essen. Gerrit heeft een map, die ook op de DemoDag te zien zal zijn, met 100 tekeningen op ware grootte en met maatvoering van diverse tabakspotten. Een 50-tal potten zijn opgemeten op diverse locaties, zoals musea, oudheidkamers, antiekhandelaren en particulieren. Bij deze metingen bleek dat de binnenzijde van de pot meestal een diameter heeft van 100 mm. of iets groter, omdat de hand die de pijpenkop vasthoudt, gedeeltelijk in de tabakspot moest passen. Vanouds is de tabakspot een pronkstuk om te zien, soms van zilver maar meestal van hout. Als houtsoort werd vroeger meestal peren- of mahoniehout toegepast, terwijl er ook wel tabakspotten zijn van andere houtsoorten die gekuipt zijn. Gerrit heeft er diverse gedraaid en gerestaureerd, hierbij viel op dat de oudste potten aan de binnenkant met dun tinfoel of perkament beplakt waren. Vaak is de binnendeksel aan de onderzijde ook beplakt, dit om het uitdrogen van de pijptabak tegen te gaan. Bij oude gekuipte potten is aan de boven- en onderzijde een messing bandje aangebracht om het geheel bij elkaar te houden, als de lijm door de vochtige tabak zou loslaten. De bestaande potten zijn zowel uit staand- als liggend hout gemaakt, soms van Coromandel of Palissander. Alle tekeningen waarop een plaatsnaam is vermeld, zijn opgemeten van bestaande tabakspotten.

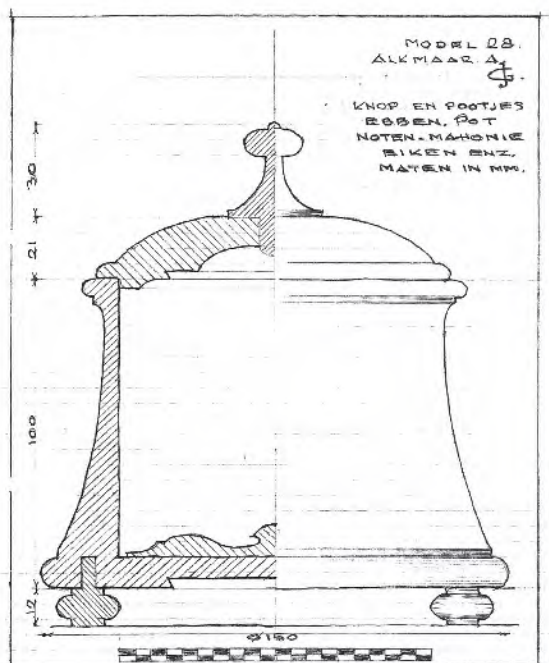

Tijdens deze DemoDag zal o.a. het volgende getoond worden:

Groot draaiwerk met diep uitgeholde vazen, hoeden, het draaien van ballen door Adrie Bezemer die dienen als houtmonsters als aanvulling op de ca. 70 st. ballen die al gedraaid zijn, schalen en kandelaars. Ook de twee jongste telgen tonen hun draaiwerk. Er zullen verder auto's en vrachtwagens getoond worden en de genoemde tabakspotten maar ook houtmonsters in speciale houtmonsterkisten, dus van alles wat.

Wij hopen, ondanks dat wij een kleine afdeling zijn, deze dag goed in te vullen zodat ieder aan zijn trekken komt op het gebied van houtdraaien. Tot 14 november a.s. in De Meern.

Adrie Bezemer

Het tijdschrift AktieRadius in 2010?

U leest het goed, houtdraaiers en leden van deze vereniging. Het vraagteken is een groot vraagteken. Het is aan de leden om te zorgen, dat het vraagteken verdwijnt. Hoe? Door zich aan te melden als lid van de nieuw op te richten RedactieCommissie. Naast de RedactieCommissie is er ruimte voor houtdraaiers, die een artikel voor het tijdschrift willen schrijven. Ook deze mensen zijn welkom. Nu zult u denken: **“Al weer een oproep. Een ander zal zich wel melden. Het is niets voor mij. Ik heb al genoeg te doen. Ik kan het wel, maar ik heb geen zin om naast het houtdraaien nog actief te zijn voor de vereniging.”** Kortom er zijn redenen genoeg om er verder niet bij stil te staan. Echter wanneer wij deze houding volhouden, kan de kop van het artikel in de volgende AktieRadius zijn: “Dit is de laatste uitgave van het tijdschrift”. Onder het kopje komt dan waarschijnlijk een korte tekst. De inhoud kunt u raden. Immers niemand heeft zich gemeld. De leden krijgen het tijdschrift dat zij verdienen, namelijk geen tijdschrift, want er is niemand die zich aanmeldt!

Natuurlijk doet het bestuur zijn best om het tijdschrift te laten bestaan. Echter daarvoor is

mankracht nodig en deze is te vinden bij u, lezer, als een van de 750 leden.

In welke afdelingen is in de afgelopen periode gesproken over mogelijke kandidaten voor de RedactieCommissie? U krijgt allemaal weer een kans! Het bestuur heeft een voorstel aangenomen voor de opzet van een RedactieCommissie en hoe te zoeken naar leden, die bereid zijn nu en dan een artikel te schrijven. De afdelingscoördinatoren krijgen per e-mail in de loop van september het voorstel toegestuurd met enige vragen en met het verzoek om dit voorstel te bespreken binnen hun afdeling en de vragen te beantwoorden en met namen te komen van leden, die zitting willen nemen voor een bepaalde periode in de RedactieCommissie en met namen van mensen, die artikelen willen schrijven.

Er is gelegenheid om bovenstaande te bespreken tot 24 oktober. Dan is de acp-vergadering met het bestuur. Dat is de dag, dat de RedactieCommissie samengesteld kan worden met de mensen, die op 24 oktober door de acp'ers worden voorgedragen. Ook kunnen de acp'ers dan de namen bekend maken van de mensen, die in de komende periode een artikel willen schrijven.

Jan van der Meer

www.craftsupplies.nl

Online winkel voor de houtspecialist

E-mail: info@craftsupplies.nl

Tel: 06-41 674 523

Hout - Fineer - Gereedschappen - Draaiaccessoires - Afwerkingsmaterialen - Schuurmaterialen - Ivoor

IN BEELD: René Wetzels (1946)

Van hoofd Afdeling Elektronische Productontwikkeling naar klokkenrestaurateur

De eerste stap binnen de woning was overweldigend. Waar ik ook keek, klokken in de hal, in de woonkamer, in de keuken en vooral in zijn werkkamer. In de laatste kamer tientallen verschillende klokken (antieke en moderne) en stellingen met een assortiment aan onderdelen voor de reparatie en restauratie van (antieke) klokken. Klokken blijken al op jonge leeftijd een passie van hem te zijn. René werd in Hoensbroek (Zuid-Limburg) geboren in een gezin van zeven kinderen (hij was nr. 5). Vader bezat een slagerij waarbij zijn moeder mede de verantwoordelijkheid voor de winkel droeg. René doorliep in Hoensbroek de lagere school (1952 – 1958) en de HBS-B (1958 – 1963). In 1963 startte hij de opleiding aan de HTS in Heerlen, vakrichting elektrotechniek welke hij in 1966 succesvol afsloot. Door zijn HBS diploma kwam hij op de HTS terecht in de sterklas wat betekende dat de opleiding slechts drie jaar duurde in plaats van vier. Gedurende de studie werkte hij in zijn praktijkjaar (1964) de eerste

vijf maanden in Oegstgeest bij het Marine Elektronisch Bedrijf en daarna zeven maanden in Atlanta in de staat Georgia in de Verenigde Staten van Amerika.

Na het beëindigen van de studie moest hij opkomen voor de dienstplicht. Hij werd ingelijfd bij de Koninklijke Luchtmacht bij het onderdeel Geleide Wapens. In 1968 zwaaide hij af als 2de luitenant. Direct na zijn afzwaaien trad hij in Nijmegen in dienst bij Smit Transformatoren. Hij verhuisde daarom ook naar Nijmegen.

In 1971 trouwde hij met een verpleegkundige uit Engelen (bij Den Bosch) die al in Nijmegen in een ziekenhuis werkte. Direct na het trouwen bouwden zij hun huis in Grave. In 1972 werd hun dochter geboren en in 1973 hun zoon. In 1974 ging Smit Transformatoren op in Holec Holland wat betekende dat de afdeling Vermogens Elektronica verhuisde naar Hengelo. Kort daarna verhuisden René en zijn gezin naar Vriezenveen. Omdat hij een gedre-

René ten voeten uit

*Hij meet en regelt zuiver technisch
en met verfijnde motoriek.
Hij draait het hout; creëert uniek.
Liefhebberij, maar niet meer hec-
tisch.*

*Als in de stilte van de avond
de wijzers stokken, tikken stopt...
het oude uurwerk blijkt kapot!
Waar ligt qua tijd dan nog zijn
waarde?*

*De houten kasten repareren.
Een uur, besteed aan mechaniek,
geeft Wetzels leven puur muziek.
Het daagt hem uit weer iets te
leren.*

*De tijd beheersen is een gunst
als houtbewerken stijgt tot kunst.*

Willemien Waterreus

Sonnet voor René Wetzels, 15 juli 2009

ven badmintonspeler was en er in Vriezenveen geen vereniging was heeft hij met enkele anderen een vereniging opgericht. Hij maakte in deze vereniging deel uit van het bestuur. Hij speelde ook enkele jaren met succes competitie. Na 19 jaren in Vriezenveen te hebben gewoond verhuisde hij en zijn gezin naar Delden. Na 39 jaar werkzaam te zijn geweest bij Holec ging hij in 2007 met de VUT. Omdat hij weer verlangde naar het Limburgse land verhuisde het echtpaar naar Oeffelt.

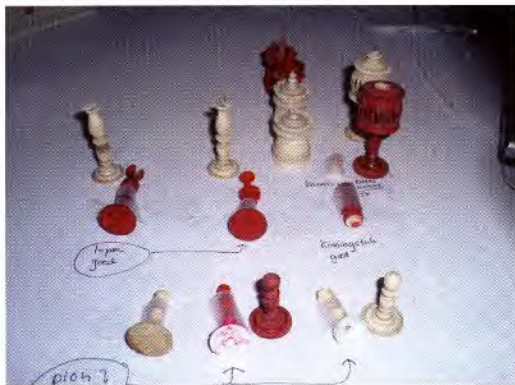
Kijkend naar deze carrière vroeg ik mij af hoe hij tot het draaien was gekomen. Op een gegeven moment ging zijn zoon, die genceeskunde studeerde, voor een stage naar Nottingham in Engeland. Bij een bezoek aan zijn zoon kocht hij het tijdschrift Woodturning. Door wat hij in dat tijdschrift zag was hij meteen verkocht voor het draaien. Thuisgekomen kocht hij een Record draaibank en nam draailes bij Peter van de Waal. Aanvankelijk draaide hij potjes, kandelaars, schalen (zie foto 1). Maar klokken, dat was echter al heel lang zijn passie. Om nog beter te worden volgde hij een aantal cursussen in het repareren van klokken. Verzamelde boeken over klokken, volgde een paar klokkencli-

Roelof Schmidt, Everdingen

Wie de columns van Bill Jones in oude nummers van het tijdschrift *Woodturning* wel eens gelezen heeft, weet dat Bill op een zeer leesbare manier de oude technieken van het draaien in been, ivoor en hout beschreven heeft. De meeste van zijn columns zijn gebundeld in een tweetal boeken: 'Notes from the turningshop' en 'Further notes from the turningshop'. Wellicht zijn ze hier en daar nog verkrijgbaar.

Schaakstukken voor restauratie

Mij hebben zijn verhalen flink geholpen om me deze techniek eigen te maken. Toen ik via een advertentie op internet geconfronteerd werd met de vraag of iemand twee schaakstukken kon draaien en ik de bijgevoegde foto's zag, dacht ik: deze uitdaging wil ik aangaan. De bijgevoegde foto toonde n.l. twee antieke benen schaakstukken: een loper en een pion. Uiteindelijk bleek het iets meer werk te zijn dan het alleen maar namaken van de loper en de pion (foto 1). Er moesten twee pionnen gemaakt worden, een loper, vier torens voorzien van kruisen en een nieuwe bovenste helft voor een koningstuk. Het schaakspel is een veel gebruikt familie erfstuk en door het vele gebruik was e.e.a. beschadigd c.q. verloren gegaan. Oude schaakstukken van been en ivoor zijn nooit uit een stuk gedraaid. Bij been is dit niet mogelijk omdat been hol is en de bruikbare delen alleen maar in de wand van het been zitten. Bij ivoor is het teveel verkwis-

Nieuw gedraaide schaakstukken

ting van kostbaar materiaal om alles uit een stuk te draaien. De schaakstukken bestaan dus uit twee of meerdere delen die onderling aan elkaar vastgeschroefd zitten met gesteelde schroefdraad. De reden hiervoor is dat 100 jaar geleden er geen goede snel werkende lijm beschikbaar was, waarmee men been kon lijmen. Vandaag de dag zou e.e.a. met secondenlijm in elkaar gezet kunnen worden.

Toen was het voor een ervaren draaier een fluitje van een cent om een schroefdraad te strelen. De delen konden zo snel in elkaar gezet worden en er kon direct verder gewerkt worden, want wachten op het drogen van de lijm hoefde immers niet.

Bij schaakstukken van been wordt de voet gehaald uit het platte, middelste deel van het been en de bovenste stukken uit de dikste delen van de beenwand (maximaal 15mm dik). Het meest geschikte been komt momenteel uit Zuid Amerika en is van voorpoten van runderen. Dit been is zwaar en van een mooie

kwaliteit. In Duitsland is er een leverancier van houtdraaibenodigheden die dit been kan leveren en die bovendien ook cursussen in het draaien van been verzorgt (Drechselstube Neckarsteinach). Nadat ik e.e.a. afgesproken had met de klant en been gekocht had, kon ik aan de slag. Zoals gezegd werden de oude stukken vroeger in elkaar geschroefd.

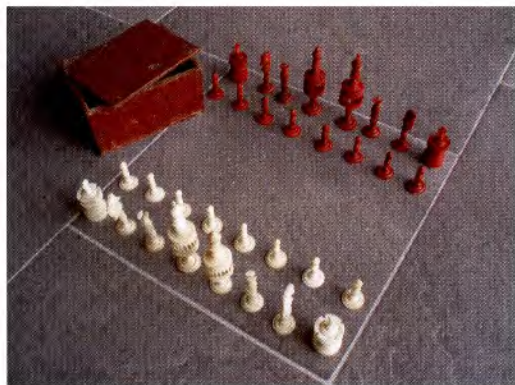
Om zo authentiek mogelijk te repareren c.q. te restaureren wilde ik diezelfde techniek ook gebruiken. Dit is makkelijker gezegd dan gedaan want de nieuwe stukken moeten goed passen op de oude delen en dus moet de schroefdraad precies goed zijn. Na veel gepriegel met schuifmaat en draadmeter kon ik aan de hand van het nog goede deel van de loper vaststellen dat het ging om Withworth schroefdraad, 5/32 inch. In mijn doos met: 'dingen die misschien nog eens bruikbaar zijn en dus bewaard moeten worden' vond ik nog een oude tap van deze maat.

Hiervan heb ik een kleine buitendraad streler gemaakt en ik hield nog net genoeg van de tap over om binnendraad te kunnen tappen. Naast tap en streler heb ik nog enkele minischrapers gemaakt uit stalen betonspijkers (beendraaien doe je al schrapend!).

De klant had van kleine plastic deeltjes een pion gemaakt ter vervanging van een verloren pion. Hiervoor kon ik gewoon twee nieuwe

Nieuw gedraaide schaakstukken

Nieuw gedraaide schaakstukken

maken. Bij de loper was het bovenste deel verloren gegaan en vervangen door een plastic dopje. Dit heb ik eraf gezaagd en vervangen door een nieuw bovenstuk. Op dezelfde manier heb ik de rest gerepareerd.

Ik heb een antiek houtdraaibankje voorzien van een moderne frequentie geregelde aandrijfmotor en een oude maar goede drieklauw-

plaat van een metaaldraaibank. Hiermee kon ik precies opspannen en door de regelbare snelheid was het strelen van de draad ook geen probleem. Het voert veel te ver om alle stappen van de restauratie hier te beschrijven, lees de artikelen van Bill Jones maar eens als je iets meer te weten wil komen want ik heb precies dezelfde werkwijzen gevolgd. Dit project was een geweldige ervaring en de klant was zeer tevreden over het resultaat. Het enige dat ik niet gedaan heb is het inkleuren van de rode stukken, dit wilde hij zelf doen.

Diegene die een nagenoeg identiek schaakspel (maar ook andere mooie spellen) eens wil bekijken, ga dan naar de website van kunstenaar Gert Jan Slotboom (<http://www.slotboomchess.nl/>) en kijk bij het hoofdstuk: Continental Europe: Bone chess set.

Jan Hovens

MEMENCO

Machines, gereedschappen, hout en toebehoren voor de creatieve houtbewerker

Memenco levert al vele jaren machines, gereedschappen, hout en toebehoren aan de creatieve en ambachtelijke houtbewerker.

Door eigen import uit ondermeer Australië, Engeland, Nieuw Zeeland en de Verenigde Staten, kan vaak tegen concurrerende prijzen geleverd worden.

Bekende merken en namen zoals Ashley Iles, Craft Supplies, Crown Tools, Danish Oil, Eze Lap, Henry Taylor, Scheppach, Teknatool, Tormek, en sinds kort het eigen merk WHT.

Nu in de picture:

Teknatool Nova 3000
Prijs: € 1.250,00

6-delig HSS beitelset
Prijs € 125,00

Meer weten? Bekijk dan de website www.memenco-europe.com, of bel 0528 – 266362.
Bezoekadres (na telefonische afspraak): Hoofdstraat 46, 7921 AM Zuidwolde.

Eikeltjes

Een jaar of drie geleden stond ik, in de herfst, op een creatiefmarkt in mijn woonplaats Hengelo mijn zelfgemaakte speelgoed en draaiwerk te verkopen en zo als ik dan meestal doe ook te demonstreren op een kleine draai-bank. Op mijn kraam lagen i.v.m. het jaargetijde ook een aantal gedraaide eikeltjes en paddestoelen.

Onder de belangstellenden bevond zich een vriendelijke, al wat oudere dame die een van de eikeltjes in de hand nam en mij vroeg "deze zijn toch niet van eikenhout"? Ze had helemaal gelijk en ik moest haar vertellen dat het beukenhout was. De mevrouw stelde vriendelijk doch zeer beslist dat zij vond dat eikels van eikenhout gemaakt hoorden te zijn. Deze redenering had, naar mijn mening, wel iets zinnigs waarop zich een heel gesprek ontspon waarbij bleek dat zij bijzondere belangstelling had voor bomen, hout en alles wat van hout gemaakt wordt.

Op een gegeven moment kwam de vraag of ik ook eikeltjes van eikenhout kon maken en of ik dat voor haar wilde doen. Hierbij werd direct gesteld dat alles niet op de juiste grootte hoefde te zijn. Toen ik daar bevestigend op

antwoorde kwam de vraag: en ook appeltjes van appelhout en peren van perenhout? Weet u nog meer vruchten die je kunt draaien want mijn kleinzoon is binnenkort jarig en hij gaat een opleiding in houtbewerking volgen en dan vind ik het zo leuk om hem dat als verjaardagsgeschenk te geven. Het gevolg was dat ik voor haar heb gemaakt: appels - peren - pruimen - kersen - olijven en eikels ieder van hun eigen houtsoort.

Een stel voor de jarige kleinzoon en een stel voor haar zelf en toen ik ze afleverde was ze er erg blij mee. Enige tijd later belde ze mij op om te vragen of ik nog 2 setjes vruchten wilde draaien en of er dan ook een schaalpje onder kon. Inmiddels heb ik voor haar een 10 tal setjes gemaakt en die geeft ze aan vrienden en familieleden bij verschillende gelegenheden waardoor er draaiwerk van mij in Amerika en Frankrijk is beland. Zoals u op bijgaande foto kunt zien zijn de vruchten en het schaalpje glanzend afgewerkt met Shellawax en het schaalpje heeft een diameter van ongeveer 13 centimeter.

De laatste keer dat ik een bestelling afleverde moest door omstandigheden een van de huisgenoten de zaak afhandelen en een paar dagen later kreeg ik een bedankbriefje van haar met

daarin het, door haar zelf geschreven onderstaande gedicht over de gedraaide vruchten.

*Deze glanzende vruchten in mijn hand
Komen 's winters uit een ander land:
Hier rijpen ze niet in de kou van de winter,
Maar wel in de koest'rende zon van daar-
ginder!*

*Kijk: wat ik hier nu in mijn handpalm heb,
Dat zijn geen vruchten dat is pure nep.
Ik denk dan ook echt dat ik mij niet vergis
Als iedere vrucht hier een boodschap is,
Want al deze vruchten laten ons weten
Dat we de BOMEN niet mogen vergeten!*

*HOUT waar de peer uit is gegroeid,
HOUT waar de kers aan heeft gebloeid,
HOUT waar de olijf op heeft gezeten,
En HOUT van de pruim om op te eten.*

*HOUT, kijk daar hing deze appel aan
En de BOOM blijft in alle seizoenen
staan!*

*Het HOUT waar de eikel zo goed aan flo-
reert,
Dát wordt door de mens al wel lang
gewaardeerd!
Geen vruchten dus om op te eten
Maar ze hebben een boodschap en laten
ons dat weten;
We moeten vooral van dat mooie HOUT
houwen!
't Is super: je kunt er zelfs huizen mee
bouwen!*

Dit soort contacten geeft mij in onze hobby bijna net zo veel voldoening als het draaien zelf en daarom wilde ik u dit gedicht niet onthouden.

Fred Siccama

Een stuurwiel voor een oldtimer

Enige tijd geleden kreeg ik het verzoek om een stuurwiel voor een MG bouwjaar 1946 te draaien. Die uitdaging ben ik aan gegaan en ik wil u graag vertellen hoe ik dat aangepakt heb en u het resultaat laten zien.

Het oude stuurwiel bestond uit een naaf met 3 spaken en daaromheen een metalen ring $\varnothing$ 8 mm met een diameter van ca. 40 cm. Om deze metalen ring zat een voor mij onbekende materie, die aan het vergaan was. De nieuwe ring heb ik gemaakt uit 2 schijven kersenhout, die elk opgebouwd zijn uit 3 lagen. Eén laag van 3 mm en aan de buitenkant 2 lagen van 7 mm. Nadat ik de 3 lagen

van elke schijf op elkaar gelijmd had, moest in beide lagen een gleuf gemaakt worden voor de ronde metalen ring. Helaas kon ik deze gleuf niet op de draaibank maken omdat de meta-

De metalen ring wordt in de houten ring gelijmd

De onderkant van het stuurwiel met de uitgesneden nokjes

len ring niet exact rond was. Daarom heb ik deze gleuf met snijbeiteltjes uitgestoken en daarna met speciale lijm de metalen ring in de houten schijven gelijmd. De gebruikte lijm is Duocol van Frencken, een 2 componenten, vullende, niet bruisende constructielijm die

met een normaal kitpistool te verwerken is. Een ingenieuze mixer zorgt ervoor dat de 2 componenten goed vermengd worden. Als laatste heb ik gripnokjes uitgesneden, dat wil zeggen de nokjes zijn blijven zitten, het overige hout is weggesneden. Het stuur is afgewerkt met enkele lagen met water verdunde Glitsa. Een voordeel hiervan is dat het nauwelijks zichtbaar is dat het kersenhout behandeld is en Glitsa geeft een goede beschermende laag aan het hout. Hopelijk wordt er met dit stuur veel veilige kilometers gedraaid en is het een stimulans dat onze AktieRadius bestuurbaar blijft!

Cees van der Wal, René Wetzels

Waar kiest de vormgever in hout

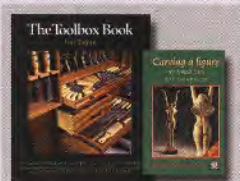
U zoekt Japanse zagen en beitels, 'n schaaaf van Lie-Nielsen of Clifton. Of een perfecte houtdraaibank met opspangereedschappen voor klein en groot werk en keuze uit honderden houtdraaibeitels. U bent meubelmaker of houtsnijder. U wilt

uit de grootste collectie

alles zien en lezen op het gebied van de ambachtelijke houtbewerking. Voortaan vindt u alles onder één dak! Welkom van dinsdag t/m zaterdag en ook op donderdagavond!

Beekstraat 30
6811 DW Arnhem
Tel.: 026-4451644
Fax: 026-4424435

gereedschappen? BAPTIST

VOOR HOUTBEWERKERS
houtbewerkers@baptist.nl

Shellawax

www.rons.biz

U wist natuurlijk al dat:

- Wij die unieke Shellawaxproducten leveren waar iedereen het over heeft.
- Wij door omstandigheden helaas niet aanwezig konden zijn op de laatste DemoDag om u van advies en producten te voorzien.
- U op de DemoDag in november weer gewoon op ons kunt rekenen.
- U altijd welkom bent om te mailen of op afspraak langs te komen als u vragen heeft over het afwerken van hout(draaiwerk).
- We een volledig gratis, periodieke nieuwsbrief verzorgen met allerlei leuke wetenswaardigheden over hout, houtdraaien, afwerktechnieken, cursussen en alles wat daarbij hoort. Het kost niets en aanmelden gaat eenvoudig via www.rons.biz

Maar wist u ook al dat:

- Wij als laatste in Nederland nog serieuze cursussen over **politoeren** verzorgen?
- Wij als één van de laatste ook nog gewoon al die **ambachtelijke producten op voorraad** hebben die nodig zijn bij het politoeren en restaureren én we u bovendien ook nog graag vertellen hoe ze werken?

Wat u waarschijnlijk nog niet wist is dat:

- Wij onlangs een compleet **nieuwe website** hebben gelanceerd over politoeren en alles wat daarbij hoort. Neem dus eens een kijkje op www.politoeren.com
- Wij ons assortiment aan ambachtelijke **restauratiematerialen** onlangs weer hebben uitgebreid en we u nu ook uit voorraad kunnen bedienen met:
 - Pure **Tung olie**.
 - Prachtige **messing lijmpotten** met verwarming voor het verwerken van **beenderlijm, huidenlijm** en dergelijke.
- Dat we onlangs ook de voor houtdraaiers zo waardevolle **Starbond lijmen** aan ons assortiment hebben toegevoegd omdat we ook daar zelf zo enorm enthousiast over zijn. Starbond lijmen zijn Cyano Acrylaatlijmen die in verschillende diktes verkrijgbaar zijn en waarmee daardoor onder andere:
 - Supersnel hulpblokjes kunnen worden vastgezet.
 - Heel eenvoudig losgeraakte stukken kunnen worden hersteld.
 - Snel samengestelde delen kunnen worden gemaakt.
 - Zachte of rotte plekken snel en veilig kunnen worden gestabiliseerd.
 - Heel eenvoudig zelfs uiterst dunne haarscheurtjes kunnen worden gelijmd.
 - Net zo eenvoudig grote scheuren kunnen worden gelijmd.

Meer weten? Kom dan weer eens even bijpraten op de volgende DemoDag, stuur een e-mail naar Els & Ron van Zaltbommel via info@rons.biz of kom op afspraak langs in onze werkplaats te Groot-Ammers. We zijn het makkelijkst per e-mail te bereiken maar telefonisch mag natuurlijk ook op 0184-601677. Meer informatie over de Shellawax producten en onze overige activiteiten vindt u nog steeds op het vertrouwde adres: www.rons.biz

Wilt u één of meer van onze producten mee nemen op de DemoDag van november? Laat het ons dan vooraf even weten zodat we uw bestelling gereed kunnen maken en u zeker weet dat alles voor u gereserveerd is.

Zo gaat dat...

Al heel lang neem ik één à twee keer per jaar deel aan een creativiteitsmarkt om mijn houtjes te verkopen. Dat wil zeggen, mijn vrouw verkoopt en ik demonstreer het houtdraaien met dezelfde ingekorte Wiva draaibank die ik ook tijdens de DemoDag in Velp gebruikte. Dat demonstreren vind ik veel leuker dan verkopen en als ik een kring van belangstellenden een poosje weet “vast te houden” geeft me dat een geweldig gevoel. Leuk is bijvoorbeeld dat ook kleine kinderen ontzettend goede vragen kunnen stellen. Met de toeschouwers ontstaat vaak een discussie over: een op zolder liggende draaibank van ouders of schoonouders en dat ze goed willen kijken hoe houtdraaien gaat en hoe ik “het doe” opdat ze het zelf ook kunnen proberen of dat men zelf wel draait maar niet snijdend zoals ik dat laat zien en veel meer van

dit soort onderwerpen. Ik geef dan vooral aan dat ik eerst de vouw op het hout leg en van daaruit het snijden laat beginnen.

Het is me wel eens opgevallen dat onder de belangstellenden soms mannen staan die ik me door hun vragen ook van vorige jaren herinner en waarbij het me wel eens was opgevallen dat een gesprek soms zo maar wordt afgebroken omdat ze door hun partner worden afgehaald. De laatste keer dat ik dit zag gebeuren vond ik het zo frustrerend dat ik het niet kon nalaten een opmerking te maken dat “meneer het zo boeiend vond om te zien hoe het houtdraaien gaat”. Ik dacht eerst dat ze mijn opmerking niet gehoord had, maar na een paar passen draaide de dame zich om en antwoordde “ja, zo gaat dat”.

Gerard Gaasbeek

Schrappen

Toen ik pas was begonnen met houtdraaien, geloofde ik stellig dat alleen snijdend draaien de enige weg naar Rome was. Schrappen was absoluut niet de manier van werken. Een verwerpelijke en minderwaardige manier om het edele ambacht van houtdraaien te beoefenen. Schrappen was ten enenmale taboe. Ik was hiervan overtuigd, ondanks dat ik wist dat mijn oude zwager, Jo Bouchette, enkel schraapte en toch bijzonder vormgegeven voorwerpen maakte.

De eerste twijfel kwam toen ik een diep cilindrisch doosje moest uithollen. Met een guts (centerguts) niet zo diep, met een schalenguts dieper, maar niet genoeg; de rest moest toch schrapend gedaan worden. In Engeland zag ik

op een houtdraaishow een demonstrateur de bodem van een grote platte schaal bewerken met een grote schraper. Ik zei tegen mijn vriend ‘als dat hier zo gaat dan ben ik ook al zo ver dat ik kan demonstreren’. Mijn vriend, geen houtdraaier, vroeg wat ik bedoelde. Nou zei ik ‘dat behoort je met een guts te doen en wel zo vakkundig dat het absoluut vlak onder de guts vandaan komt’. Dat nu, lieve vrienden, bleek een misvatting.

Onze voorouderlijke professionele houtdraaiers moesten de kost verdienen. Als die 12 voorwerpen op een dag konden draaien in plaats van 10 was het duidelijk, die 12 moesten er komen. Daartoe gebruikten ze liever geen hout dat tegenwerkt. Draaiden ze liever nat dan

droog als het even kon. Draaiden ze liever met een guts dan met een schraper. Met de guts gaat veel, veel sneller. Liever met een grote zware guts dan met een kleinere, want sneller. Een grote guts werkt ook gelijkmatiger, gladder. Gedwongen door de noodzaak van geld verdienen ontwikkelden onze voorouders een beitelvastheid van werken, die menigeen van ons slechts benadert. Misschien is zo de mythe ontstaan dat snijdend draaien de enige juiste manier van verspanen zou zijn. Maar onze voorouders gebruikten wel degelijk schrapers, bijv. voor allerlei kleine details. Daar werden zelfs speciale schrapertjes voor geslepen bijv. uit oude vijlen. Dat was immers veel sneller, zeker bij meerdere stuks. Er is nog een verschil. Wij draaien voorwerpen van elke houtsoort die ons in de handen komt. Daar zijn heel erg weerbarstige bij. Neem nu tamarinde, dat is niet te doen. Spaant uit, constant, niet te verhelpen. Snijdend een ramp, schrapend iets beter. Daar begint een verstandig mens toch niet aan. Maar het is mooi hout, prachtig. Dit is een extreem voorbeeld, maar esdoorn kan er ook wat van. Sommige soorten

esdoorn zijn alleen glad te krijgen door middel van schrapen. Sommige gesegmenteerde voorwerpen zijn alleen schrapend te bewerken. Over schrapen gesproken. Velen van ons slijpen hun gereedschap en wetten daarna de vouw om de 'slijpbraam' te verwijderen. Bij schrapers gebeurt dat ook. Maar ik zorg voor een kleine, zoveel mogelijk gelijke braam aan mijn schraper. Zo'n braam 'snijdt' zo lekker net dat weerbarstige stukje lekker glad. Dit afhankelijk van de houtsoort. Soms wet ik de braam juist weg om nog voorzichtiger het oppervlak te behandelen. Het gebeurt soms dat de buitenkant van een bolle vorm niet glad te krijgen is. Neem de grootste (en dus de zwaarste) draaibeitel. Een platte of een ovale dat maakt niet uit en maak met een handslijpsteen of met een wetsteen met zorg een braampje aan de bovenkant van de draaibeitel. Gebruik de draaibeitel horizontaal als schraper en volg met zorg de bolling van je voorwerp, dit kan goede resultaten geven.

Muck Douma

O p r o e p

Ooit heb ik een zwaardere draaibank gekocht nadat ik al jaren op een lichte bank gedraaid had. Maar ja, je wilt weleens wat groter draaien... Er werd me er een aangeboden en die heb ik gekocht. Ook omdat er een kopieerapparaat bij zat. Nu weet ik dat de doelstelling van onze vereniging is: "het bevorderen van ambachtelijk houtdraaien", maar ik heb dat ding nou eenmaal.

Nu komt het: ik weet niet hoe ik met dat apparaat om moet gaan zodat het resultaat acceptabel is, want bij mij ziet het resultaat er niet uit! Ik weet dat er nog een collega is met een kopieerapparaat, maar hij weet ook niet hoe er mee om te gaan, zodat je een mooi eindproduct krijgt. Ik heb dat ding al jaren liggen en ik wil het wel goed kunnen gebruiken. Kan iemand mij hierbij helpen?

Met vriendelijke draaiersgroeten,
Boudewijn de Jong, De Hoef
E-mail: bjd.dejong@hetnet.nl

Profi Drechselbank Nova DVRxp

Einzigartige Antriebstechnik, 300-3500 U/min, stufenlos einstellbar, ohne Riemen, digitale Geschwindigkeitsanzeige, besonders starker 2 PS Motor/ 230V, Vor- und Rücklauf, extrem ruhiger/ sanfter Lauf, Drehbarer Spindelstock, Handrad, 24- Schritt Teileinrichtung, Drehdurchmesser über Belt: 405 mm, Außendrehdurchmesser: 700 mm Spitzenweite: 605 mm (erweiterbar), Spindelstock: M33 x 3,5 und Mk2, Reitstock: Mk2, Handauflage: 300 mm, Planscheibe: 80 mm, Gewicht: ca 130 kg, komplett Graugussausführung
Optionen: Außendrehständer, Bettverlängerung

Nova DVRxp ohne Untergestell Preis: 2099 €
Nova DVRxp mit Untergestell Preis: 2295 €

Nova DVRxp

mit Untergestell
(ohne
Außendrehständer)

für 2295 €

Drechselbedarf K. Schulte

Am Krähenberg 2, 49744 Groß Hesepe, Tel: 05937 9132-34 Fax: 33

www.drechselbedarf-schulte.de

In dit nummer

Van de Bestuurstafel	3
Van de Redactie	3
Hout en de waarde van hout	4
Treen for the Table	6
Kerstballen draaien	8
Afdelingsnieuws, Agenda enz.	14
Voortbestaan Radius	18
In Beeld: René Wetzels	19
Benen schaakstukken	21
Eikeltjes van eikenhout	24
Een stuurwiel voor een oldtimer	25
Zo gaat dat...	28
Schrapen	28
Oproep	29
Inhoud en Colofon	30

LIDMAATSCHAP

De kosten van het lidmaatschap van RADIUS bedragen € 25,- per jaar; voor leden wonende in het buitenland € 27,50 per jaar. Bij inschrijving zijn de volgende opties mogelijk.

- 1 € 25,00 - lid voor het hele jaar plus alle tijdschriften van dat jaar
- 2 € 12,50 - lid na 1 juli met tijdschriften van het tweede halfjaar
- 3 inschrijven na 1 november, lid m.i.v. 1 januari daaropvolgend.

De inschrijf- en administratiekosten bij elk van deze mogelijkheden bedragen Euro 5,-

Men is lid van de vereniging eerst nadat zowel het inschrijfformulier als de inschrijf- en administratiekosten zijn ontvangen. Verzoekte adreswijzigingen tijdig door te geven aan de ledenadministrateur, deze zorgt voor verdere verspreiding hiervan.

Het lidmaatschap wordt stilzwijgend voortgezet, tenzij het lid tenminste 4 weken vóór het einde van het kalenderjaar schriftelijk aan de ledenadministrateur bericht dat men het lidmaatschap wil beëindigen.

ING BIC code:	BIC INGBNL2A
ING IBAN code:	IBAN NL66INGB0000741949
Rabobank BIC code:	RABONL2U
Rabobank IBAN code:	NL54RABO0396 3723 17

Colofon

Foto omslag: Stuur van kersenhout voor een MG uit 1946.
Gemaakt door Cees van der Wal.

Achtergrond foto: Hans Scholte
Opmaak en druk: Drukkerij Ter Burg

Direct **uit voorraad** leverbaar...
ruim 80 soorten **massief** hout
Klik op **www.af.nl** voor meer informatie

In onze ruime voorraad kunnen wij op de ouderwetse manier bestekzoeken. Ook hebben wij een houthobby-zolder waar wij kleinere stukken hout verkopen. Een walhalla voor instrumentbouwers en houtdraaiers. De meeste stukken zijn al geschaafd en alles is per stuk geprijsd. **U bent welkom!**

af

Arnhemse Fijnhouthandel

Driepoortenweg 12, 6827 BR Arnhem
tel: 026-3648435 fax: 026-3630309

NIEUW BIJ
VDH

JET

VRAAG NAAR ONZE SPECIALE
JET CATALOGUS OF BEZOEK ONZE
WEB-SITE WWW.VDHBV.NL

VDH

MACHINES &
GEREEDSCHAPPEN B.V.

SHOWROOM: TEXASDREEF 8 • 3565 CL UTRECHT
TEL.: (030) 296 3270 • FAX: (030) 293 6600
INFO@VDHBV.NL • WWW.VDHBV.NL